

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Rikoksen Uhri](#) > [Uhrien Oikeudet Jäsenmaittain](#) > 1 - Rikoksen uhrin oikeudet

1 - Rikoksen uhrin oikeudet

Mitä tietoja rikoksen uhri saa viranomaisilta (esim. poliisilta tai syyttäjältä), jo ennen kuin rikosilmoitus on tehty?

Uhrille ilmoitetaan kirjallisesti hänen oikeuksistaan ennen ensimmäistä kuulemistä, joka tapahtuu sen jälkeen kun rikosilmoitus on tehty. Jo ennen tätä viranomainen voi antaa uhrille tietoa oikeuksista, joista on hänelle hyötyä kyseisessä tilanteessa.

Rikoksen uhri (unionin kansalainen tai unionin ulkopuolisen maan kansalainen) ei asu maassa, jossa rikos tapahtui. Miten hänen oikeuksiaan suojellaan?

Kolmansien maiden kansalaisten oikeuksia suojellaan muuten samalla tavoin kuin EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten oikeuksia, paitsi että valtion maksama korvaus, johon tiettyjen rikosten uhreilla on oikeus, voidaan myöntää ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille.

Mitä tietoja hänelle annetaan, jos hän tekee rikosilmoituksen?

Uhri saa ennen ensimmäistä kuulemistä kirjallisesti tietoa tärkeimmistä oikeuksistaan. Näitä ovat muun muassa hänen asemansa oikeudenkäynnin valmistelussa, mahdollisuus tehdä hakemuksia tiettyjen toimien suorittamiseksi (esim. todistajien kuulemiseksi), oikeus oikeudellisen neuvonantajan käyttämiseen tai oikeudellisen neuvonantajan nimeämiseen viran puolesta, oikeus viedä asia sovitteluun, oikeus tutustua asiakirjoihin, oikeus hakea muutosta menettelyn keskeyttämistä koskevaan päätökseen, mahdollisuus hakea vahingonkorvausta rikosentekijältä tai valtiolta ja saada maksutonta oikeusapua tai taloudellista avustusta rikoksen uhrien tukirahastosta. Lisäksi hän saa tietoa eurooppalaisesta suojelumääräyksestä, uhrien tukijärjestöistä sekä mahdollisuudesta saada korvausta menettelyyn osallistumisesta aiheutuvista kuluista.

Onko rikoksen uhrilla oikeus maksuttomiin käännös- ja tulkkauspalveluihin (poliisin tai muiden viranomaisten kanssa asioidessa tai rikostutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Jos uhri ei osaa puolaa, hänelle järjestetään tulkkaus aina silloin, kun hän on läsnä rikosoikeudellisissa menettelyissä. Uhrille osoitetut kirjeet ja hänen lähettämänsä kirjeet käännetään. Uhrin ei tarvitse maksaa tulkkauksesta ja kääntämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Miten viranomaiset huolehtivat siitä, että rikoksen uhri ymmärtää heitä ja he uhria (jos kyseessä on lapsi tai vammainen henkilö)?

Rikoksen uhriksi joutuneita lapsia edustavat heidän vanhempansa tai henkilöt, jotka tosiasiallisesti toimivat heidän huoltajinaan. Kun henkilö on haavoittuvassa asemassa (esimerkiksi ikänsä vuoksi), hänen oikeuksiaan voi käyttää henkilö, joka tosiasiallisesti toimii hänen huoltajanaan. Vanhempien tai tosiasiallisten huoltajien on huolehdittava siitä, että heidän huollettavanaan olevat uhrin todella osallistuvat oikeustoimiin. Jos vanhemmilla tai huoltajilla on epäilyksiä sen suhteen, ymmärtävätkö uhrin oikeustoimien merkityksen, he voivat ilmoittaa asiasta menettelystä vastaavalle viranomaiselle.

Rikoksen uhrien tukipalvelut

Mitä kautta uhri voi saada tukea?

Puolassa toimii rikoksen uhrien tukirahasto (*Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*), jonka varoilla avustetaan muun muassa rikoksen uhreja ja heidän omaisiaan. Rahastoa hallinnoi oikeusministeri, joka jakaa varat kilpailun perusteella valituille uhrien tukemiseen erikoistuneille järjestöille. Rahaston avulla rahoitetaan sekä oikeusapua että psykologista ja aineellista tukea.

Ohjaako poliisi uhrin automaattisesti tukipalvelujen piiriin?

Menettelystä vastaavalla viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa uhrille jo ennen ensimmäistä kuulemistä mahdollisuudesta saada tukea rikoksen uhrien tukirahastosta.

Miten rikoksen uhrin yksityisyyttä suojellaan?

Rikoksenteijällä ei ole oikeutta saada tietoonsa uhrin asuin- tai työpaikkaa.

Erityisen vakavissa tapauksissa syyttäjä tai tuomioistuin voi määrätä, että todistajien (ja näin ollen lähtökohtaisesti myös uhrien) henkilötiedot ja muut tunnistamisen mahdollistavat seikat salataan. Näin voidaan menetellä, jos on aihetta pelätä, että kyseisen henkilön tai hänen omaistensa henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen kohdistuu merkittävä uhka.

Edellyttääkö tukipalvelujen saaminen rikosilmoituksen tekemistä?

Tukipalvelujen saaminen ei edellytä rikosilmoituksen tekemistä. Tukea hakevan henkilön on todistettava vain se, että hän on joutunut rikoksen uhriksi.

Uhrin henkilökohtainen suojele, jos häntä uhkaa vaara.

Millaista suojele on saatavissa?

Jos uhrin tai hänen omaistensa henkeen tai terveyteen kohdistuu uhka, heillä on oikeus saada

- suojele oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvien toimien yhteydessä,
- henkilökohtaista suojele,
- apua asuinpaikan vaihtamisessa.

Kuka suojele antaa?

Suojelesta vastaa voivodikunnan poliisipäällikkö.

Arvioidaanko uhrin tilannetta sen selvittämiseksi, voiko rikoksenteijä aiheuttaa hänelle lisävahinkoa?

Voivodikunnan poliisipäällikkö arvioi suojelelun ja avun jatkamisen tarpeellisuuden.

Arvioidaanko uhrin tilannetta sen selvittämiseksi, voiko hänelle aiheutua lisävahinkoa rikosoikeudenkäyntimenettelyn vuoksi (rikostutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Menettelystä vastaava viranomainen on velvollinen toteuttamaan esitutkinta- ja oikeudenkäyntitoimet, joihin uhri osallistuu, siten ettei niistä aiheudu uhrille haittaa. Viranomaisella on velvollisuus puuttua aina tilanteisiin, joissa uhria ei kohdella asianmukaisesti tai joissa hän kokee olonsa turvattomaksi.

Kun kyseessä on raiskaus tai muu vastaava rikos, uhria kuullaan erillisessä tilassa, jossa rikoksenteijä ei ole läsnä.

Oikeuden puheenjohtaja voi myös päättää, että syytetty poistetaan oikeudenkäynnin aikana salista silloin kun uhri antaa lausuntonsa.

Millaista suojelua erittäin haavoittuvassa asemassa olevat uhrit voivat saada?

Jos uhri on haavoittuvassa asemassa esimerkiksi ikänsä tai terveydentilansa vuoksi eikä pysty aktiivisesti osallistumaan oikeudenkäyntiin, hänen oikeuksiaan voi käyttää henkilö, joka tosiasiallisesti toimii hänen huoltajanaan.

Onko alaikäisillä uhreilla erityisiä oikeuksia?

Alaikäisten uhrien oikeuksia käyttävät heidän lailliset edustajansa tai henkilöt, jotka tosiasiallisesti toimivat heidän huoltajinaan. Jos rikoksen on tehnyt toinen vanhemmista tai jos sen ovat tehneet molemmat vanhemmat yhdessä, alaikäistä uhria edustaa oikeudenkäynnissä tuomioistuimen nimeämä edunvalvoja.

Kun rikos johtaa uhrin kuolemaan, mitkä ovat perheenjäsenten oikeudet?

Jos uhri kuolee rikoksen seurauksena, omaiset voivat osallistua oikeudelliseen menettelyyn hänen sijastaan. Tällöin heillä on samat oikeudet kuin uhrilla.

Mitkä ovat rikoksen uhrin perheenjäsenten oikeudet?

Uhrin omaisilla on oikeus saada maksutonta oikeusapua sekä psykologista ja aineellista tukea rikoksen uhrin tukirahastosta. Kaikkein vakavimmissa tapauksissa, kun omaisten henki tai terveys on uhattuna, heille voidaan myöntää myös suojelu- ja tukitoimenpiteitä (suojelu oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvien toimien yhteydessä, henkilökohtainen suojelu ja apu asuinpaikan vaihtamisessa).

Voiko rikoksen uhri osallistua sovitteluun? Millä ehdoin? Onko rikoksen uhri turvassa sovittelun aikana?

Asia voidaan viedä sovitteluun joko ennen oikeudenkäyntiä tai oikeudenkäynnin aikana, jos sekä uhri että rikoksenteijä suostuvat siihen. Sovittelua johtaa puolueeton sovittelija luottamuksellisesti. Sovittelun aikana uhrilla on mahdollisuus esittää näkemyksensä, eli kertoa, mitä hän odottaa rikoksenteijältä. Rikosoikeudellista menettelyä ei lopeteta sovittelun vuoksi, mutta sekä syyttäjät että tuomioistuin ottavat huomioon sovittelun tuloksen.

Missä rikoksen uhrin oikeuksia koskeva laki on saatavilla?

Rikoksen uhrin oikeuksia koskevia säännöksiä on rikosprosessilaissa (*Kodeks postępowania karnego*), rikoslaissa (*Kodeks karny*), rikosoikeudellista täytäntöönpanoa koskevassa laissa (*Kodeks karny wykonawczy*), tiettyjen rikosten uhreille maksettavista valtion korvauksista 7.7.2005 annetussa laissa (*ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych*, kodioitu teksti: virallinen lehti 2016, kohta 325), uhrin ja todistajan suojelusta 28.11.2014 annetussa laissa (*ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka*, virallinen lehti 2015, kohta 21), rikoksen uhrien tukirahastosta 29.9.2015 annetussa asetuksessa (*rozporządzenie z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*, virallinen lehti 2019, kohta 683) ja 17.6.2004 annetussa laissa valituksista, jotka koskevat osapuolen oikeutta asiansa käsittelyyn ilman aiheetonta viivytystä sekä syyttäjän johdolla tai syyttäjän valvonnassa toteutettavassa oikeudenkäynnin valmisteluvaiheessa että oikeudenkäyntimenettelyssä (*ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki*, konsolidoitu teksti: virallinen lehti 2018, kohta 75, sellaisena kuin se on muutettuna).

■ Päivitetty viimeksi: 14/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.